

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap-tudósoknak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdetésnél olcsóbb. Nyitászora 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el. Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden Kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Nőnevelés-álműveltség.

I

Pozsonytól Orsováig bejártam minden várost; egyben se töltöttem el huszonnégy órát egyfolytában annélkül, hogy alkalmilag hölgyekkel ne társalógtam volna

Azonban ily alkalmakkor mindig figyeltem arra; a) vajjon a különböző városoknak, különböző családi és társadalmi viszonyok között nevelkedett hölgyei a kor színvonalán állanak-e műveltség tekintetében? b) ha igen, milyen jellegű ez a műveltség? Nem tagadható, hogy évről-évre kezdi a felvilágosodás olvasztani a nőnevelés iránt hazánkban sokáig dívott közönynek jégburkát. A nők felsőbb nevelése három főbb csoportban tekinthető át: nevelkednek a) a házban, bonneok keze alatt; b) apácázárdákban és c) magán neveldekben

A házban való nevelkedés a nő természetének legjobban megfelel, föltéve, hogy az anya tulajdonainak s a ház szokásainak átörökítése a leánygyermekre, kívánatos; ha a bonne megérdemli nevét s nem holmi urahagyott katona tisztne vagy bukott erkölcsű hazátlan világdáma.

Csak hogy ez a két nagy »ha« századik helyen se jó figyelembe. Mert nincs a világon asszony, aki ne tartaná a maga házi szokásait csilhatlanul legjobbaknak; aki a maga bonneját ne híresztelné már a család és leány jó hírneve érdekében is, a legtalpraesettebbnek.

Tehát ez a legalkalmasabb, legcélravezetőbb nevelési mód a legkockázatosabb. Mert amit ad, megmáshatlanul rossz marad, ha nem volt minden ízében jó; mert a leány a családban marad s belenevelt hibái vele nőnek.

Az apácázárdáknak számtalan előnyeik mellett két főhibájuk a családtatlanság és korahagyottság. Családtatlanok, mert a rideg falak, világutáló arcok, egyhangu örökös csend, gép-szerű napirend: mind oly tényezők, melyek alkalmasak a leány könnyű, játszi, fejlekeny kedélyére bénítólag befolyani. Főelőnyük: az értelmi kifejtést ugyszólván biztosan megadják; szelíd, vallásos, engedelmes, a belőlük kikerült nevendék

De korahagyottak is; mert a leánykák a világban mozogni tudás helyett világmegvetést, az életnek okos tapasztalati megismerése vagyis életismeret helyett vagy ábrándos képzelgést hoznak onnan haza, vagy annyira naivak, hogy a világba kilépve semmiféle átgondolt tudatos viselkedési módot nem tanúsítanak: szögletesek, beszédük és észjárásuk talpraesetlen, minden tettük modoros, beszédük betanult iskolaszagú, fészeseek, megnyerőtlenek.

Ez a két csorba azonban a legtöbb esetben kiköszörülhet, ha a mama elég okos leányának gyenge oldalait kifürkészni, fokról-fokra okos szóval, példaadással, másokra figyeltetéssel javítani s a tulzás két szélső utja között az élet esélyei által legkevésbé megrendíthető módon, a kor szellemében háziisan tovább nevelni.

Mind nagyon szép az, mikor a leánykának szótlan szerénységét, ártatlan nemtudomkaságát, lomtárszerű memoriáját, áhítatos erényességét dicsérik; de hát mikor a hölgynek anyaság a rendeltetése és még ez a sok jó tulajdon együttvéve se tesz ma ki egy jóvilágra való anyát!

És végre is tény — ha szomorúnak mondják is sokan — hogy az olyan nem világra való, tán különben nagyon derék leány után nem

nagyon töri-zúzza magát senki. És ezt, nagy hiba számításon kívül hagyni! A vendéglős főzön úgy, mint a vendége szereti, akármilyen az ő privát gusztsusa; a lányos család neveljen úgy, mint a mai józan fiatalság földi boldogságának családalapításának állapota igényli. A magány-, nevelőintézetekről nehéz általában beszélni; mert ahány, annyiféle.

A nőnevelés ügye nálunk még mondhatni Csáki szalmája; töri-marja boldog-boldogtalan. Ha jó a bejáró intézetben a vezető, lehet hozzá bizalommal lenni; mert a szükséges ismereteket szinte beszerzi a lányka fejébe s amellet őt a családból, a nő ezen hivatásszerű templomából, huzamos időre félre nem vonva, a legtermészetesebben engedi őt nővé, majdan családvezetővé kitökélyesedni.

Csak hogy ezek, mint afféle közkegyre szorult minden intézmény, kénytelenek az egyesek szeszélyének hódolni; a házi zsarnokságnak hizelegni; a legzöldebb szülei óhajt is kidicsérni és méltatni — mert különben a fenállhatás kérdése tétetik kockára. Ezeket tehát tökéleteseknek képzelnem is lehet; legföllebb — amilyen nagyon kevés akad — ha már évtizedek óta állnak és bizonyos tekintélyeszerű hitelük van a nagy közönség előtt.

M. I. L.

Türr tónok és a Ferenc-esatorna ügye.

(„P. N.” után.)

A Pesti Napló kulai levelezője elmondja, hogy a Ferenc-esatorna társulat eljárása miféle „tetemes” anyagi károkat okozott a lakosságnak, aztán holmi „visszásságok”-at emleget. De azt, hogy látszik elfeledte, hogy milyen volt a Ferenc-esatorna, mielőtt a társulat kijavította, és mielőtt a bajai tápasatornát, meg a kis-sztapár-ujvidéki esatornát építette. A pillanatnyi visszásságok mellett nem veszi észre a régi

TÁRCA.

Cs. M. emlékkönyvébe.

Ha virág kívánsz te lenni
Mély erdőnek rejtekén,
Ne csodáld úgy, ha utánnad
Lepke lennék — lányka — én!

S hol te aztán majd először
Nyitnád bimbód, — a helyet,
Fölkeresném lepke mezben,
S fölesókolnám kelyhedet.

Ott az erdő rejtekében,
Melyben semmi sem zavar:
Elmosódnék titkunk s lennénk,
Egymáséi csak hamar!

És a lepke esőkért majd te,
Mint a többi kis virág, —
Viszonzva perenyi édjét:
Tiszta mézed nyujtanád!

Lév. y Gyula.

SZÜNIDŐI KARCOLATOK.

Déronyától—Bácsig.

Déronyából kiérvén első teendőnk volt rágyújtani. A Fetternek is odanyújtottunk egy szivart, hogy szivebben hajtszon. Társalgásunk hangosabb lett, megöntözött torkunkból élesebben jött ki a szó, nyelvünk jobban pergett. Társalgásunk azon körül forgott, kiknek vendégei voltunk, — hogy milyen ember a plébános, a tanító, mit ettünk, ittunk stb. Sógórom folyton

mosolygott mint a tiszta nyári regg; úgy tesz mindig mikor „Nobl Spitze” van; de a mint a stádiumot tulépi, — kedélye azonnal beborul. Fetterünk is nagy füstöket ereztetve egy-egy ellopott mosoly kíséretében bele-beleszólt humorosan, — én meg e humort iparkodtam élesíteni, mi nem volt nehéz, miután ilyenkor a kedély, a szív sokkal fogékonyabb mint (máskor). Látkörünk mindig szélesbült, mindig tisztábban láttuk magunk előtt Bácsot: az óriási plébánia-templomot, a barátok templomának magasan ég felé nyuló ódon-szerű tornyát, a várromokat Bács hajdan püspöki székhely volt; temploma azonban nem ez időből való; a múlt század végével épült épen most száz éves, ez évben készülnek megülni száz éves fennállását, a mely ünnepejt ép úgy mint Nagy-Váradon Haynald biborok fog megtartani. A Sz. Ferencendiek zárdája és temploma a régi török idöket átélte emlék. A sötét torony mint valami siri árnyék emelkedik ki a ferencendiek fényes multjának kriptájából. E szerzetes-atyák érdemei meg vannak örökítve az idevágó történeti munkákban; róluk szólni nem karcolatokba való; de ez érdemek oroszlanrésze az alvidéki zárdáké, a hova tartozik a bácsi is; e vidékek ugyanis sokkal jobban ki voltak téve a török dúlásainak, — úgy hogy minden mi e vidékeken a kereszténységnek és a hazának meg lett mentve, azt a ferenciek zárdáinak köszönhetjük. — A várromok, melyeket a Mosztonga vize vesz körül, maradéki ama várnak, mely a törökök ellen erődítésül és a vidék lakóinak menhelyül szolgált. Hagyomány szerint, mid n Lipót alatt a törökök mindig kisebb szorítottak az országból, e vár a törököktől egy retiradójuk alkalmával föleggettet.

Az ut Déronya és Bács — nem értem a gödröket melyekben a kocii velencei gondolaként hínálódzik, hanem az ut környékét — elég változatos a szemnek: sik legelő, erdő, termőföldök egymás után váltakozva lépnek fel. Sógórom már távolról megpillantván földjét, a rajta érő gabonát, indítványozá, hogy megnézzük, — mi meg is történt. Mig sógórom és a Fetter a buzákon üszögöt kerestek, én a vidék Faunájá-

nak áldoztam néhány percet: szedtem virágot. Nagy érdekek hallgattam aztán mint nevezi meg Fetterünk a nép nyelvén egyenkint az általam szedett virágokat. Nem tarthattam vissza a nevetést, midön az uton-ut-félén előforduló Carduus nutans (Wegdistel) virágját mutatnom neki, hogy miként híjják és ő azt válaszolja: Eselsdistel. Gondolkoztam, miért adhatta neki a nép e nevet, s azt sütöttem ki, hogy durvasága miatt, s hogy semmi szellemesség sem levén benne, a növények közül olyan benyomást tesz az emberre mint az állatok közül a szamár.

Néhány perc s Bácsban voltunk. Girbe-görbe utcákon — melyek Bácsot labirinthé teszik — áthaladva egy csinos iskolaépület előtt megálltunk; benne sógórom tündérpalatája hét szobával, feleség, — anyós, — három leánygyermek, — s egy fogatlan szolgálóval. A gyermekek nevei: Berta, Irma ovodások; a harmadik Hermína a világról semmit sem tud, kapkod a világozás után mint az esti pillangó; ha valamit szájába dugnak azt ösztönszerűleg szopja, néha nagyot rikkant, — ezek s még egy-két természetes műtét által bizonyítgatja anyjának hogy a bölöső nem koporsó. Berta négy éves, tud már verseket elszavalni magyarul németül, ha jó kedvű; ha rossz kedvű, még krajeárért sem teszi meg. Irma jó lányka, de ha elkezd nyafogni, ilyenkor apja s anyja bosszuját hívja föl maga ellen. Megérkezésünket ez apró nagysámk örömfakasztotta vad zsbajjal jelezték anyjuk — s nagyanyjuknak. A kölesönös üdvözlések után jött a szokásos „hogy vagy?” mire kinézésem azt felelte, hogy az élet vexái nem igen fognak rajtam

Más napon elfoglaltam egy tantermet tanuló szobául, hogy Bertától és Irmától zavartalanul áldozhassak múzsáimnak, — de hiába! Valahányszor anyjukat vagy öreganyjukat a türelem erényéből kivetkeztették és azok öket utlevéllel, melyre utlegyekkel nyomták rá a pecsétet, ellátták: mindannyiszor az egész épületet viszhangoztató zokogás közt elvándoroltak zárt ajtóhoz és azt addig verték, míg fél nem nyitottam. Igérték, hogy csendesek lesznek csak ereszszen be őket;

mizeriákat, a „tetemes“ anyagi károknak annyi hosszú periodust szentel, hogy egy szava se maradt, elismerni az áldást, mit a Bácska a csatornának köszönhet.

Nem szükséges, hogy az 1830 előtti bajokat soroljam fel. Ott kezdem 1868-nál, midőn 25 évi távollét után Kulán jártam. Néhány évvel előbb az állam egy milliónál többet költött volt a bezdáni nagyszerű zsilipre és csatorna javítására; mindazonáltal csak a Duna magas vizállása mellett lehetett vizet kapni; június végén iparkodtak a csatornát a mennyire lehetett, megtölteni. Sokszor 3-4 hónapig csepp vizet sem lehetett kapni és az egész csatorna vize poshadt, egész ségtelen lett, napról-napra kevesbedett. Egy rendes hajó-rakományt négy apró hajóra kellett átrakni, az anyag-hajóval együtt ezeket is el kellett vontatni Bezdánig és csak mikor a Dunára értek, lehetett megint a nagy hajóra átrakodni. Megtörtént sokszor, hogy épen semmiféle módon se lehetett hajózni. Ilyenkor midőn semmi, vagy csak csekély mennyiségű büzhödött víz volt a csatornában, a csatorna mentében fekvő mélyebb földekről a posványos vizet le lehetett vezetni a csatorna büzhödött vizébe. Ilyen volt a régi boldog állapot!

A társulat 1871-ben vette át a régi csatornát; a törvény értelmében 1-3 lábnyi iszapot azonnal kikotortatott belőle és a bajai tápcsatorna segítségével oly állapotba juttatta, hogy a hajózásra szükséges vizmagasság állandóan meg van. A hajózás soha sem szűnt meg; sőt élénkült, mert a rakományokat nem kell minduntalan átrakni, nagy hajókból aprókba és viszont. És azt még nem igen hallottam, hogy az állandóan, mindig egyaránt hajózható folyóvíz a környék egészségi állapotát megromtassa. Sőt javítja, amint azt Bácsmegeye tapasztalta.

A „szemtanu“ ha 1870-71-ben Bácskában élt, tán emlékezni fog rá, hogy ott akkor majdnem száz-ezer hold állott víz alatt; hogy Keresztúron és más községekben esónakokon jártak az emberek, akár csak Velencében, hogy a postakocsi és a megye hatóságai a csatorna partjaira szorultak, mert másutt nem lehetett közlekedni, hogy a szentiványiak éveken át el voltak zárva a világtól. Ha „szemtanu“ nem ismerné az eseteket, megolvashatja Bács-Bodroghmegeye közgyűlésének jegyzőkönyveiben.

Ménköeim által 1871-ben felvettem, hogy Bácsmegeye kártékony vizet milyen módon lehetne levezetni. Terveinket és emlékiratomat benyújtottam Bácsmegeye hatóságának és Zombor városának. Ezért az egyik megyegyűlésen közölnet és szavaztak nekem. De a munkát csak tavaly kezdték meg némely helyen és most a megyei hatóság sürgeti a keresztúri árkot.

Midőn az új csatorna átadásához hozzá fogtunk, (1872-ben) a kilenc mfd hosszú vonalon bátran állíthatom — hat mfdnél több el volt borítva vízzel. Le kellett e vizet vezetni a Ferenc-csatorna második és harmadik tartányába, hogy az átadáshoz hozzá foghassunk.

A szent-iványi csatorna átadásához, a mélyen fekvő mocsarak miatt csak akkor foghattuk, midőn az egész csatorna Ujvidéki jutott és e harminc lábnyi esés létesítése által a csatorna mentét szárazra tudtuk hozni.

1876-ban, 1877-ben, 1878-ban vízkalamitás uralkodott egész Magyarországon. De Bácsmegeyében, a hol pedig az előbbi években száz ezer hold elborítva, ezuttal alig egy pár ezer hold állott víz alatt. Ezt a csatornának köszönhettem. A csatornatársulat, a törvény értelmében, felnyitathatta volna a moszongai zsilipet is. Nem tette meg volt győződve, hogy mindazon vizeket, melyek az első tartányból a Kigyós és Moszongia által a Ferenc-csatornába jönnek, a kis-sztopár-ujvidéki csatornán levezetheti. Akkor a Duna Bezdán-

nál, a Tisza Földvárán oly magasan állottak, hogy azon az oldalon semmit sem lehetett volna levezetni és így, ha a sztopár-ujvidéki csatorna nincs, Bácskában megint beáll az 1870-ki vizes állapot, ismétlődött volna a csapás, melyet a megye szenvedett, mikor a Ferenc-csatorna még nem volt javítva és a mikor nem e társulat kezelte. Ha a megye a keresztúri és a jegrieskai levezető árkokat az érdekeltek által megcsináltatja, fenntartatja; ha meg nem engedi, hogy azok ismét felszántassanak: akkor a megye megszabadulna a belvízi kalamitásoktól, melyekért a „szemtanu“ most a társulatot okolja.

Hogy minden csepp vizet, még a legmélyebb medencékből is le lehessen vezetni, az egyelőre pium deziderium. Majd ha a nép — szorgalma és az öntözés okozta bőtermések által — meggazdagodik, tudni fogja, hogy az ily medencékről való vizet, ha bizonyos rendszer szerint kutakat fur, bele veszitheti a homokos rétegekbe.

Ennyit a kalamitásokról melyeket a „szemtanu“ a csatorna rovására ír. Még csak egyet jegyzek meg erre nézve. Lehet, hogy a csatornán is van olykor kis baj. De az erre vonatkozó méltányos követelményeknek mindenkor szíves készséggel fogok eleget tenni.

Bácsmegeye a régi Ferenc-csatornának köszönheti, hogy 350.000 hold mocsara termő földde vált és hogy a csatorna mentében virágzó községek keletkeztek.

A böles „szemtanu“ hajdanában sem hiányoztak. És 1834-36-ban a szegény Ferenc-csatornát halálra ítélték. Gróf Zichy Ferenc atyját küldték oda királyi biztosnak, hogy mondja ki, a temetési költség kit terhel. A gróf többi közt meglátogatta Cservenka községét és megdicsérte annak nem rég oda vándorolt németjeit, amiótt olyan rövid idő alatt virágzó szép községet tudtak alkotni. Ekkor a cservenkai bíró ezt felelte: „Alles, was mer habe, verdanke mer dé graben.“

És ez az egyszerű szó elég volt arra, hogy a gróf a csatornának nem halálát, de feltámasztását ajánlotta.

Én 1868-ban újból haldokló állapotban találtam és törvény által engedélyt kapván, megtettem mindent, hogy a csatorna napról-napra növekedő életerőt fejtsen ki. Legtöbbet használna, ha a lakosság nagyobb segédkeztet nyújtana. Akadnak ugyan még elfogult „szemtanuk“, de a lakosság meg tudja becsülni az öntözött rét értékét; a holdjának kaszálásáért 50-60 forint fizet. Van pedig egy évben négy kaszálás és így legalább is 150 ftot jövedelmez egy öntözött hold, annyit, mint három termés.

Ilyen körülmények közt bátran merem állítani, hogy mire az új csatorna 30 éves lesz, még a szent-iványiak is nagyon szépen meg fogják köszönni az olyan „szemtanu“ állítását, ki a csatorna betemetését ajánlhatná nekik. Azt fogják neki felelni, hogy a csatorna által öntözött 200.000 hold földön a marha állomány megötszöröződött, a termés négy akkora, mint régente volt. Akkorára remélhetőleg ők is berendezik földeiket öntözésre és így évi 5 frt vízberlet fejében földjük termő erejét négyszeresre fokozzák.

Az új csatorna rövid ideje létezik, de a szorgalmas Torzsa község előjárói már is kinyilatkoztaták, hogy az nekik „isten áldása.“ Idővel el fogja ezt ismerni minden elfogulatlan szemlélő és megérzi majd egész Bácsmegeye lakossága.

Csak a vízi utak és csatornák előállítása és fejlesztése által lehet elérni az olesó szállítást, a belvizek nagy részének levezetését és a mezőgazdaságnak öntözés általi felvirágztatását. Ha ezt a meggyőződésemet csak részben is el tudnám fogadtatni honfi-

társaimmal, a zaklatott magyar mezőgazdák boldog, gazdag néposztályá válnának.

Türr István.

A népdal a néptanodában.

Fridrik Vidortól.

Ismert közmondás: a gonosz emberek nem bírnak dalokkal. — Nem igaz; mert a rossz emberek is derekasan tudnak énekelni, de mit énekelnek, olyan, mint ők maguk: rossz Rossz ember, rossz dal.

Nálunk kevés súlyt fektetnek a dalokra; nincsenek dalárdáink és más közvetítő helyeink, honnan a a dal tovaterjesztetnék; ha léteznek is itt-ott dalárdák, működésük életnélküli, nem kiható; a népdalok pedig nem igen ápolatnak. Pedig a népdalt, melyet a nép a rokka mellett énekel, mit a kaszások, kapások oly bensőséggel énekelnek, méltán számíthatjuk nemzeti kincseink közé.

Sokszor egy igazi népdal egyszerűségében több költészet, több zene van, mint megannyi művészi kivitelű új dalban. A népszívéből fakadó öröm vagy fájdalom érzetének szavakat kölcsönöz, s azt benső ihletéből eredő dallammal fejezi ki. Míg a művelt osztályhoz tartozók énekelnek valami gyöngéd, megható, izlésesnek nevezett lyrát, balladát, románcot, ódát, operát vagy cukorédes szerelmi dalt; de ha azután kérdezzük mi volt ama dalnak tartalma? mily behatással volt a hallgatóra? — Előtte egy igazi népdal kedvesebb mint ezek. — A népdal soha sem vünül meg, de egy ily modern darab, néhány percre elkábit, még néhány napig dudoljuk is, majd azután kedvvel emlékezünk vissza rá, de kevés idő múlva elfeledjük, s végkép megsemmisül, minden nyom nélkül, ha egy új dal válik kedvencünké; s így tart ez tovább. De egy népdalt, melyet apánktól, öreganyánktól hosszú téli estéken át a játék mellett testvéreinkkel együtt tanultunk, nem feledjük el soha; mindig ismétljük, a nélkül, hogy belefáradnánk; egy ideig aludni is engedjük, de mélyen szívünkbe temetve, hol örökre megőrizve nyugszik; míg olykor-olykor eszünkbe jut, kitér, hogy a szívet feleléssze, emlékeinket vissza-idézza, lelkünket erősítse.

Azt mondják a népdal nem bir valódi tartalommal és nagyon kezdetleges. Kik ezt mondják, nem ismerik a valódi népdalt; itt a tartalom sokkal több, mint némely finom ész gondolja; egyszerű kivétel pedig jele annak, hogy az a valódi nemes népeletről és nem a palotából, disztérről, hanem inkább a rónaság virányairól, borona és eke mögöl, egy szóval: a népeletről lépett ki.

A legnagyobb költők is nehéz feladatnak tartották valódi népdalt létrehozni és a legnagyobb zeneszerzők is elpirultak az egyszerű dal dallamszerzésénél. Ez oman van, mert azok nem a néphez tartoznak, nem ismerik a népet; nem képesek átérzeni azt, mit a nép érez, nem bírnak magukat a helyzetbe beleélni; a nép lelkülete nem tanulmányuk tárgya, nem a népszokások; — s ezért nem is képesek a nép érzelmének kifejezését adni.

Olvastam egy népdal-költőtől két kötet népdalt, de bennük alig találtam egy-két darabot, mely a nép ajkán is forog; s azokat is nagyrészt átalakítva ismerem fel. Minden népdal, mely költőtől származik s a nép ajkán él, alakuláson megy keresztül; és pedig addig, míg az saját természetadta mesterkéltég nélküli érzelmét ki nem fejezi, s annyiféleképpen alakul, hányféle szokású és modoru nép közt az csak keresztül megy. Másképp énekelnek egy népdalt itt Bácskában, s ugyanazon dalt másként Erdélyben, másképp Felső-

de alig egy-két pere, s az én esendes hajlékom Rencz církusza lett. . . . Ki akartam kergetni, de csakhamar lekenyereztek azon naiv megjegyzéssel, hogy a falon függő abc és természetrajzi táblákat akarják szemlélni. . . . Végre is szakítanom kellett a barátsággal és az ítéletet rajtuk végrehajtani: kintasítottam őket. Ők meg visszazarándokoltak oda, hommét kiindultak és elkezdtek manőverjüket elülről. Így e kis démonokkal folytonos harcban kellett lennünk.

Mit olvassak? kérdeztem magamtól mid-n esendes magányomban először a muzsák oltárához — az asztalhoz, hova könyveim kiraktam, leültem: mit tanuljak? Ur Krisztus mikor oly sok új van, mit meg kellene tanulni és a kevés régít, mit tudok sem szabad elfelejtenem; pedig mennyit elfelejtünk mit élünkben tanulunk jót is, lélekölőt is: elmosódik a drága idővel együtt melyet kötelességszerűleg reá szenteltünk, s csak kínos emléke maradt meg; de mit tehetünk róla, hogy a sors lapdjája vagyunk, — hogy a szerzett ismeretek is csak úgy lesznek rendszeres egészségé, tudományyá, mint a barát lesz püspökké: a körülmények által.

Míg gondolatom úgy mint a pipafüst esavartogtak, szeméimet az előttem fekvő könyveken legettettem: Toussain-Langenscheidt angol grammatikája fekszik legelőül. Valóságos minta grammatika; kezdnek e tan-könyvből tanulni nagy küzdelemben kerülhet, de kitarással biztos a siker. — Francia nyelvgyakorló, melyből fenszóval szoktam olvasni. — Olaszban élő grammatikám van s ez Signore Lion szobafestő ki született olasz; mint gyémánt úgy villognak nagy fekete szemei, midőn zengze es toskánai nyelvén beszélhet velem; de különösen fölmelegül, mikor a szép olasz kettőst intónáljuk: Lá vien' alla mia finestra etc. Míg így tépe lődöm, míg így könyveim közt buvárokodok, a mellék-tanteremből Uruguay, Paragay stb. szavak ütnek meg füleimet: földrajzt tanulnak; egy másik teremből lassu zongora ütések hallatszanak, feuhangu taktus s kóta olvasással — eins, zwei, drei, vier — e, d, e, stb. zongoráznai tanulnak. A ház, melyben lakom, megfelel

nevének: iskola. A szelleművelés közt azonban nem szabad megfeledkezni a testről sem; sógorom mint poedagogus ezt jól tudván úgy tíz óra tájban rendszeren bekopogtat hozzám e szavakkal: menjünk egy pohár sörré; — és én híven mindig azt felelem rá: Eh pohár!

Phares.

A SZERELEM BOLONDJA.

Blitz Sándortól.

Egy szép nyári nap a szabadba csalt. Annyi Bécsnek a környezete, hogy alig tudja az ember mely helyet szemelje ki kirándulásra. Egy ismerős orvos meghívásának engedve Sanel V . . t választám. Míg az orvos betegit kereste fel, kimentem a szabadba, mely a természet anyai rémek szépségét mutatja, hogy bálunatra ragadja a legelkenyetzetettebb szemlélőt is. Figyelmemet főleg egy elhagyatottnak látszó kastély köté le, mely mind izoláltsága, mind ódonország kinézése és főleg komor külseje által tünt ki. Falai magasak és erősek, tetőjét már az idő moha, lepte el. A nagy vasrostélyu kapu be volt zárva, hanem betekintést engedett az udvar belsejébe. Fülepte kis tér volt az, mely helyet engedett egy, mint látszott egykor igen szép kertnek. Az udvar közepében egy kiszáradt tó, és egy szökőkútunk romszerű maradványa áll. Zilált borostyánindák a tetőre kusznak, míg egy-két szomorú fűz melancholicus, bus kinézést kölcsönöz az egésznek. A záruk vastag rézagu rozsdával belepve világosan tüntetik fel mily rég nem bántotta azokat már emberi kéz. Önkénytelenül lekötö a figyelmet és kíváncsiságot e hely, és gyorsított léptekkel mentem visszafelé a kastély történetét megtudandó. Valami nagyon regényest reméltem hallani, mikor oly élénken emlékezett e hely az „elátkozott kastély“ vagy más efféle ezer-gyjéji történetre.

Doctoromat már otthon leltem, és amin főleg üdvendtem szokása ellenére nagyon beszédés kedvben. Mintha csak novella írónak született — és mintha csak

sejtette volna, hogy a „Bácska“-nak akarom az előadandó történetet küldeni, oly ékesen beszélt el a kastély következő történetét:

Ezelőtt vagy tíz évvel lehetett, midőn Armand gróf Leonora bárónőt mint ifju nejét vezette be a még akkor virágzó kastélyba. Ritkán lehetett szebb és boldogabb frigyét látni. Mindkettő nemes és érzelmedús, a viszony a szó szoros értelmében szívbéli viszony volt. A gróf alig hagyta el a kastélyt, mindig boldog neje közelében volt, esendes magányban egyedül szerelmüknek éltek. A vidék és a kastély környezete oly regényes és oly gyönyörű fekvésű, mintha csak 2 szerető szív számára lett volna teremtvé. Szerették is egymást végtelenül. Ha a gróft foglalatosságai néha a városba hívták, mely epedve várta mindig neje hazá, és ha hallotta messziről lova patkóját, úgy dobogott szívecskéje mintha először közeledett volna feléje kedvese. — Bolondja volt a szerelemnek, míg más embert egy boldog szívbéli viszony felemel és éleszt — őt epesztette. Soha sem érezte magát annyira nyugodtnak, hogy e boldogság elvesztése lehetőségének tudata fölényre nem kerekedett volna, mely aztán epesztette és hervasztá. „Oh Armand, ha te megcsalnál, meghalnék, hanem a síron túl is szeretnék és éjjelenként visszatérnék hozzád, hogy megcsókoljalak!“

Igy szólott nem egyszer férjéhez ki aztán esőkaival némítá el.

Május havában volt — az évre nem emlékszem — midőn Juanitta kisasszony, a mind kellemé mind ritka szépsége és hangja által híres művésznő jött Bécsbe vendégszerpelni. Egy előadásra a gróf is bekocsizott nejevel. Vajon véletlenül vagy öntudatosan a gróf egy jelenetnél nagy érdekléssel szemlélte a művésznőt — amit neje észrevett. Szép holdvilágos est volt amint hazakocsiztak. A véletlen műve lehetett, hogy mindkettő szokatlan deprimált hangulatban vala, szóltanul ültek egymás mellett az egész uton át. A gróf néhányszor kérdezett oka után, de mindig eltérő válaszokat nyert; — tudhatta az ifju asszony, hogy nincs oka a lehangoltságra, de ő nem az ész, ő szíve

kánus templom harangjainak zugása között befejeztetett.

Két órára azután a díszcsarnokban bankett következett, 3000 terítéssel körülbelül. Délután négy óra után a társaság a lövöldébe indult, hol Károly Lajos főherceg protektor nevében, Kopp, a rendező bizottság elnöke, az első lövést tette. Az első szegyet egy bécsi lötte és így az első bilikom neki jutott. Egyébiránt jutott ajándék bőven minden lövésznek, mert roppant sok gyűlt egybe.

Az ünnepély e hó 25-ig tartott evés, ivás és fegyverdurrogatás között, a bécsi nép dícséretére, a legszebb rendben.

— s — a.

Különféle.

Nagy ünnepélyességgel adatott át a Ferencsatornán ujonnan felállított vashíd az alföldi fiemei vas pályának. A próbameneten, a társulat több előkelő hatalmasa vett részt.

Második alapszabályszerű dalestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1880. évi augusztus hó 1-én (vasárnap) a „Vadászkürt“ szállóház kerthelyiségében ez évi második alapszabályszerű dalestélyét rendezte, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Műsor: 1. Katonadal. Liszt Ferenctől — Előadja a dalárda. 2. a) Ábránd a „Kornevilli harangok“ című operettből Planquette Róberttől. b) Egy hét története. — Ujkori románc. — Zongora kíséret mellett éneklő Kőcsön Lajos ur. 3. Ki a gonddal! — Rieger Györgytől. Előadja a dalárda. 4. Eji dal. — Marschnertől. 5. Die Drillinge. — Komikus harmadnal. — Zongora kíséret mellett éneklők: Staudacher József, Pribil Ernő és Goeser Vitusz urak. 6. Születésem napján. — Nyizsnyay Gusztávtól. 7. Fohász. — Huber Károlytól. — Harmonium- és zongora kíséret mellett előadja a dalárda. A harmonium kíséretet Marschal György ur szíveségből vállalta magára. A szünidők alatt Hercenberger Sándor zenekara játszik. Belépő jegyek 50 krajcárjával Falcioné Gusztáv ur kereskedésében előre is válthatók. A t. pártoló tagok a tagsági jegy második szelvényeért ráfizetés nélkül válthatnak belépő jegyet. Kezdeté 8 órakor.

A ó-kanizsai műkedvelők által a nagyvendéglő dísztermében, vasárnap 1880. évi július hó 25-én „a tisztaháti libácska“ című vígjáték 1 felvonásban, és „szerelem és örökség“ című vígjáték 2 felvonásban adatott. Augusztus hó 15-én pedig a „huszársíny.“ Című eredeti énekes népszínmű fog előadni.

Szerdán július hó 21-én a Koszaniacs épülő félben lévő házánál dolgozó kömivest villámcsapás érte, sulyosan sebesülve szállított a szerencsétlen lakására.

Uzsorások sorsa: Bécsben Selinger hírhedt uszorást ki számtalanokat tönkre tett 6 évi sulyos börtönrre, hetenkint egy napi börtöre elítélték, kiszabadulása után rendőri felügyelet alatt lesz, kolozs megye egyik falujában, agyonlöttek szinte ily mákvirágot. —

Móry Victor ó-verbázi jegyző egy havi bolyongás után végre megkerült.

Halalozás. Holiga Sebestyén kulai téglaüzem tulajdonosa hunyt el tegnap éjjel Budapesten a Rochus kórházban élte 63-ik évében. Nehány nap előtt Budapestre utazott, hogy magán életveszélyes műtétet vétesse véghez. A műtét, fájdalom, életébe került. A jó öreget, ki vig kedélyéről volt nevezetes, gyermekei, rokonai és számos barátai siratják. Béke porain!

† Szabóky Ádófi kegyesrendi szerzet tagja, a magyar ipar régi fáradszónak harcosa, f. hó 22-én meghalt. Nyugodjanak békében porai!

A „Pesti Napló“ f. é. 183. számának „A délmagyarországi tanító-egylet vándorgyűlése“ cikkében, ott, hol a jelzett tanító-egyletnek a belgrádi szerb nemzeti muzeumban tett látogatásáról van szó, a többi között ez is iratik: „Még is egy reánk nézve is nevezetes tárgyra akadunk. Egy magyar 48-as honvédszászló. Külsője hasonlít a többiekhez: fehér atlasz szövetű veres és zöld háromszegélylyel. Egyik oldalán „Királyért, Hazáért“ felirattal s Magyarország koronás címerével közepén; a másik oldalán sz. Pál képe alatt „Szabadságért“ felirat olvasható. A 3 szalag közül az elsőn olvasható: „Emléklül Baiun Pál és Balun szül. Jozits Borbála 1848. évben“; a második: „Putnik, szül. Szimonovits Kornelia. Most vagy soha! 1848.“; a harmadikon: „Ajánlja Brunner Flórián a szabad helybéli őrségnek.“ Hogyan került ide? — emlékezik a cikk írója — ki hozta el? hadi zsákmány-e vagy orzotti kincs? nem sikerült megtudni, mert hát a nemzeti muzeumban sem akadt értelmes kalauz, ki e kérdésekre a kellő felvilágosítást megadja. Így a „Pesti napló“ cikkírója. Mi azon szerencsés helyzetben vagyunk tek. Dalmay ur közlése folytán, hogy e kérdésekre a felvilágosítást megadhatjuk. A jelzett zászló a zombori nemzetőrség zászlaja. Saját költségén készítette s a nemzetőrség számára felajánlta Balun Pál, Zombor városának akkoron jeles polgára. Készítője volt Brunner Flórián, szintén zombori lakos. Az 1849. évi február 11-én Balun Pál biztosságba akarván tenni a zászlót, kocsijába pakolta, s a városból kívünni készült, midőn a szerencsés Dalmay ur háza előtt megállították s kikutatván kocsiját, a zászlót elvették. Így került s illetőleg ezek által kerülhetett Belgrádba. A zászló nem hadi zsákmány s városunk hatósága megtehetné az iránt a lépéseket, hogy ezen emléket visszaszeresse. Azon időtől fogva mostanig e zászló hollétéről itt semmit sem tudtak.

A kulai izraelita elemi iskolában f. hó 19-én tartattak meg a vizsgálatok. A tanító urak elismerésre méltó buzgalommal a tanulók derek felelettel jutalmazták, különösen feltűnt a tanulóknak jártassága a magyar nyelvben és a magyarok történetében. A mi pedig a

kulai izraeliták dícséretére legyen mondva, a gyermekek jobban tudnak magyarul mint németül.

A következő tárgyban két leírást kaptunk, mely okból össze vonva adjuk: Tovarivován f. hó 18. délután 5 órakor nagy ünnepélylyel letéve az ott építendő r. kath. templom alapköve Ambruszt Péter kerületi esperes által. Az alapköve ő eminentiája a kalocsai bibornok-érsek, Vidákovich Mihály pléb. helyettes, Kyrilovics Gergely és Rigler Jakab felajánlta és pléhdobozba zárt emlékiratok, új és régi pénzzenek tétettek. Ennek megtörténtével a fungáló esperes üdvözlé a lakosságot és fejtegette az alapköv letetésének jelentőségét. Beszédére Kyrilovics válaszolt a lakosság vevében közönséget nyilvánítván az esperes úrnak szives fardozásáért s ugyanakkor noha Kyrilovics gör. kel. vallású 1000 főt adott az építendő templomnak egy lohogó beszerzésére s felajánlta a község részéről lehető fuvart, napszámot s minden kitelhetőt adni. Az esperes hálával fogadta az áldozat készségeit kijelenté: hogy erről a főtiszt. kalocsai bibornok-érsek ő eménetiáját nyomban értesíteni fogja. Említés tétetik még hogy az ünnepély folytán az ottani lövészegyesület lövéssel tisztegette s a falu zenekara német néphymnust (?) fűjt. A nap többi része a lakosság széles jó kedve között telt el.

Végre magyar daltársulat is érkezett hozzánk. A fővárosban előnyösen ismert Mezey János daltársulata a „Vadászkürt“ szálloda kerti helyiségében vasárnap előadásait megkezdés jól mulattatta a szép számú közönséget.

Beküldetett. A szelencsei zöldfa-utcában az 533. házánumú szücs naponkint rendszeren kiterítgeti csávázott bőreit utcai kerítésére száradni. Főlöszleges mondani, hogy az ez által elterjedő bűzarástás, mint közegészségellenes, eltiltandó; legfőlebb azt hozhatná föl a majster uram mentességül, hogy nem is az ő bőre, hanem a három ház terjedelmű áporodott zöld pocsolva olyan bűdös — és ember legyen az a szakértő, aki a két bűzfórrás között ítélni tudna A.

Ki meri azt mondani, hogy a bácskai sokaok nem kvalifikálódnak? Béregen egy legjobb módú soka megválasztván fiát — nagy lakadalmat csapott; Monostorszegről hozatta el Jókai nevű műdudást (persze mert a beregi dudások részbe mennek aratni) az ily műdudás nem kis büszkeséggel csapja félre zsiros kalapját s annyira is kényes lett, hogy birka bőrért sem akarta fújni vörös becsók mellett (szóda viz nélkül) mi által az egész lakadalmas nép kedélyes mulatságot megakadályozta; így nem volt más tenni, mint azt megrezenteni számarra. Veremes kilátás a szóda gyárakra.

Beküldetett. Előfizetési felhívás Sárosy Gyula összes műveire. Előfizetési ára a három kötetnek (egy-egy 16—18 ív) esinos kötésben és a szerző fénynyomatu areképeivel 6 frt, melynek fele az aláíraskor, másik fele pedig az első kötet átvételekor lefizetendő. Az első kötet az ősz elején fog szétküldetni. 10 előfizető után tiszteletpéldány jár. Előfizetési felhívás Milkó Izidor összegyűjtött társadalmi rajzaira. Az őszkor megjelenő kötet ára fűzve 2 frt, díszes kötésben 3 frt. 10 előfizetés után tiszteletpéldány jár.

Kajszibarackfát az udvarokra! Még a provisorium alatt fennálló intézmény folytán megyei közegek intézték a községi faiskolákat, és azoknak munkásságát szakértelemmel vezették és ellenőrizték; magam is a pozsonymegyei szempezi járási faiskolákat felügyelve, minden községsben tanácsos, utbaigazítással oda hatottam, hogy a kajszibarackfákat az udvarokon, az épületek menhelyébe, körtéket az utcákon a ház előtt és a házi kertekben, az almafákat azonban minél szabadabb helyre ültessék. És ime a bekövetkezett tények hatalmasan igazolják tanácsomat; a házak között az udvarokon telerakodva vannak a kajszibarackfák gyümölcses, míg elszomorodva tekintünk a nyiltabb helyen álló barackfáinkra, azaz csak volt fáinkra, mert azok valamennyien, ha nem veszték is el még, de nem sok remény lehet életükhöz, termésről pedig még csak szó sem lehet. Pedig nálunk Magyarországon a kajszibarackra érdemes legfőbb súlyt fektetni, szép öszségecskéket nyerhetünk ezek gyümölcse után évenként; évenként mondom, mert a kajszibarack csak nagyon kivételes években tagadja meg áldását, vevő pedig mindég kerül reá, mert kedvelt gyümölcs frissiben, keresett a konyhán, még keresettebb befőzésre, annál fogva a cukrászok által, de különösen, mert a szomszéd hidegebb tartományokban már nem tenyészik, mi vagyunk hivatva, Német-, Lengyelországot és a többi éjszakibb szomszéd államokat kajszibarackkal ellátni: azért újból is hangsúlyozom ültessünk az udvarokon s házikertjeinkben mindenütt, hol csak egy talpalatnyi térrel rendelkezünk, a házak menhelyében kajszibarackfát, és ez aranybányája lesz hazai kertiparunknak. R.

„Phonix“ sokszorosító lapokból vettünk a mult napokban Seefehlner budapesti papirkereskedéséből mutatványt. E lapok Komáromy M. találmánya, s a velők eszközölt kísérletek által eléggé kedvező meggyőződést szereztünk használhatóságukról. Nemcsak írásra, de rajztervek, hangjegyek stb. sokszorosítására is alkalmasok s azért nemcsak irodákban és kereskedésekben, de a magán életben is előnyvel használhatók mindazon esetekben, midőn az unalmas többszörös másolás, vagy a költséges nyomtatás szükségé meül föl. Mi a sokszorosítást 38 szor eszközöltük, de a lapok ezután is alkalmasak maradtak sokszorosításra; a mellékelt leírás szerint a sokszorosítás 60—80-ig mehet — Maguk a sokszorosító lapok állanak egy vastagabb papírra öntött kocsonyaszerű s körülbelül 2 mm. vastag réteget képező gelatinanyagból, melyről a gelatin kimelése végett rátett selyempapírral eltávolítandó, mi hidegvizes szivacsosall való megnedvesítés által könnyen eszközölhető. A sokszorosítandó írás vagy rajz lilaszínű anilintennő

tával (ez legtöbb lenyomatot ad) sima felületű közönséges papírra irandó, kiszáradás után a sokszorosítólapra fektetendő, melynek gelatin felületére egy átvitetik. Ezen gelatin lapról lehet az anilin rendkívüli oszthatósága folytán számos lenyomatot nyerni az által, ha tiszta papirost reá fektetünk, azt gyengén le-simitjük s rövid idő mulva nagy óvatossággal egyik szögleténél fogva lassan leemeljük. Egész kezelése tehát nagyon egyszerű, csak a lenyomatok leemelése igényel némi gyakorlás által megszerezhető ügyességet. Használat után a sokszorosító lap hidegvizes szivacsosall át-simitva s selyempapírral befűdvé hűvös helyre fektetetik, a midőn azokból több lap is egymásra fektet-hető. Nem szükséges az írást lemosni, mert az 2—3 nap mulva beszívódik a gelatinba, s a lap újra használható lesz. — Körülbelül 15-ször lehet egy lapot használni sokszorosításokra, mi azonban, csekély árát véve figyelembe, szintén nagy nyereség; egy nagy nyolecadretű lapnak ára ugyanis 40 kr., egy félív nagyságának 80 kr., a nagyobbak ára aránylagosan nagyobb; a hozzávaló anilintenta egy üvegesével 40 krba kerül. — Célszerű több lapot beszerezni, hogy köztük egy-egy mindig használható legyen. A sokszorosítások nemcsak papírra, de vászonra, szövetre stb is eszközölhetőek. — Ajánljuk e magyar találmányt t. olvasóink figyelmébe; megszerezhető Seefehlner papirkereskedésében Budapest IV váci utca 9. szám. P.

Nyilttér.)*

Stimmen aus dem Publikum.

Herr Redakteur!

Wir unterfertigte Studenten der Wiener Hochschule, bezuehrend auf die Anshuldigungen, welche gegen unsere Kollegen, die Herren Studiói Blis, Samion, Erdelyi in verchiedenen Peltter Blättern angeführt wurden, erachten es als unsere Pflicht und Schuldigkeit, dagegen öffentlich Protest zu erheben. Sie werden in denselben als Urheber einer angeblühenden skandalösen Szene gelegentlich der Palmastagen erwähnt, und dies muß entschieden als eine ungeredete Beschuldigung betrachtet werden, da wir uns von ihrem, mit der akademischen Würde durchaus nicht im Widerspruch stehenden Benehmen theils durch persönliche Anwesenheit überzeugt, theils bürgt uns hierfür genügend die gefamnte biefige Presse, die das damalige unliebbare Intermezzo, ausschließlich der „Kopferverluste“ und „Ungeheuerlichkeiten“ des Direktoriums zu schreibt und gewiß nicht unferen oben erwöhnten Kollegen.

Jedem, der die 3 genannten Herren kennt, wird diese Beschuldigung unabweislich klagen, da dieselben in allen Studententreffen als echt honoräre, ernt und tüchtige Studenten bekannt sind, die sich immer als pflichtgetreue akademische Bürger und Kollegen bewährt haben, nie die Schranken der Befugnisse überschritten und gewiß nicht Diebstehlen sind, die der biefigen ungarischen Studentenschaft zur Schande gereichen könnten.

J. Ritter v. Drinyasi, A. Waldmann, J. Hermann, A. Schneider, L. A. Moser, J. Befebrty, Jof. Rudroff, E. Balfanyi, J. Dlmicoski, A. Zimmermann, J. Rafiszewski, E. Stamatiadis, S. Jofel, S. Stiasny, S. Burstin, E. Lateiner, A. Rozorovsky, J. Levicy, G. Rosenreich, Balil Polanski, J. Sanit, J. Grosmann, L. Hand, P. Horovis, J. Grimm, L. Szombatelsi, Bolosanu, S. Weiss, A. Krejler, M. Roth, E. Mezel, J. Wanitschke, Weywoda, N. Sebek, J. Katoricy, S. Feldmann, Euard D. Klarfeld, E. Landemann, W. Mel, H. Debecki, L. Stauber, J. Schelbert, A. Werner, J. Garisch, J. Schinzel, M. Grof, B. Eröd, E. Godofus, D. Galatti, J. v. Ambro, J. Gamber, A. Jofel, M. Szöllösi, J. Singer, A. Bloch, J. Schapira, D. Schöfberger, G. Mondl, J. Mannaberg, K. Molnar, E. Florian, Ph. Greier, J. Mezey.

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget.

A Szerk.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Árlejtési hirdetmény.

A tekintetes Bács Bodrogh megyei alispán úrnak folyó évi Junius hó 7-én 7042. szám alatti rendelete folytán engedélyezett javítása a titeli szolgabírószághoz tartozó épületeknek és pedig

1. szolgabírói lakház . . . 602 frt 82 kr.
2. szolgabírói 1-ső segédi lakás 313 frt 76 kr.
3. szolgabírói 2-ik segédi lakás 309 frt 65 kr.
4. szolgabírói hivatal . . . 286 frt 39 kr.

összesen . . . 1512 frt 62 kr.

erejéig, ezennel 2-sodszor pályázat nyitattik.

Az árlejtés a titeli szolgabírói hivatalban f. évi augusztus hó 14-én délelőtt 9 órakor nyilvánosan fog megtartatni A feltételek és megállapított költség-vetések a szolgabírói helyiségben a hivatalos órákban megtekinthetők.

A pályázók által az árlejtés megtartása előtt lefizetendő összeg kiteszi fent nevezett 1512 frt 62 krnak 5 0/0-át, mely készpénzben, vagy állam-papirokban letehető és az árlejtés után, kivéve a megtartót, a többinek vissza szolgáltatni fog, a megtartó köteles azt 10 0/0-ig kiegészíteni.

Szabályszerűen kiállított s a vádiumot tartalmazó írásbeli ajánlatok is elfogadtnak ha ezek az árlejtés napjáig benyujtatnak.

Titelben 1880. évi Julius hó 22-én.

3—1.

Nikoits szolgabíró.

Női- és gyermek-kalapok.

GOLDFAHN SÁNDOR 38-12.

norinbergi-, díszmü- és rövidáru-kereskedése Zomborban a főutcában. Ajánlja a jelen évadra dús választékú **NŐI-RUHA-RAKTÁRÁT**. Mindennemű **selyem-, bársony-, pamut- és cérna-szalagok; cérna- és seiyem-csipkék; fekete- és színes-pamut-bársony**, valamint mindennemű **bélésszövetek**.

Nagy raktár férfi- és női-fehérművekből, úgy kiházasítási-kelengyék.

UTAZÓ BÖRÖNDÖK urak és nők számára nagy választékban. Dús választékban legfinomabb napernyők és legyezők.

China ezüst evő-eszközök
a cs. k. szab. BERNDORF-féle éregyárból.

Valódi **AMERIKAI-VARRÓGÉPEK** minden szerkezetben, 5 évi jótállás mellett.

Szikvíz készülék gyári áron.

ÓVSZEREK, gumi- és halhólyagból 1-5 frttig.

SZÉKSZÍ-MŰSZEREK. Valódi **tajtékpipákat**, a legújabb metszetekkel, alkalmi ajándéknak. Azon kívül kapható nagyban és kicsiben minden e szakmába vágó cikk, a legolcsóbban és legjobb minőségben.

Aranyheretek és olajnyomat-képek.

Prágai kezűk gyári-raktára.

Bel- és külföldi gyermek-kosk és játékszerek.

ÁRAK
az oszták államokra nézve.

1/4 ités palack	3 60
1/2 ités palack	1 80
3/4 ités palack	90
1 ités palack	50

FEHÉR MELL-SZÖRP
(weisser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tiszti főorvosok által igazolva,

ÁRAK
az oszták államokra nézve.

1/4 ités palack	3 60
1/2 ités palack	1 80
3/4 ités palack	90
1 ités palack	50

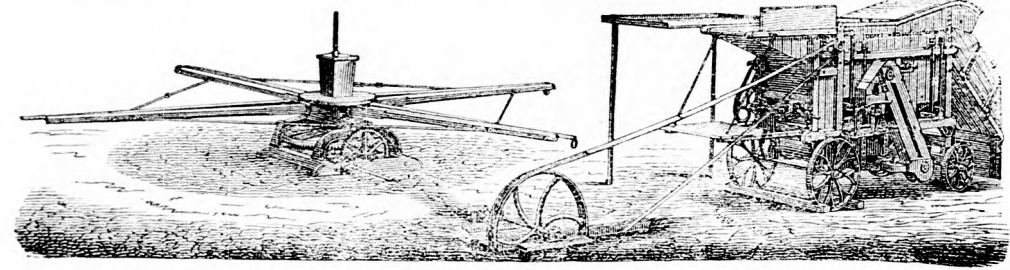
mindennemű akut köhögések, mellfájások, náthaláz, elvült rekedtség, torokbántalmak s tüdőnyalkasodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatt! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnően jótékonyan hat, — különösen gerosos-köhöges és számarhurutnál; elősegíti a nehéz s megauadt nyakakikopást, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, még az oly heves és gonosz aszkorköhögést is, s a verányast.

Használati utasítás.

Ezen szörpből naponként legkevesebb három theakanállal vétetik be, először éhgyomorra s aztán a lefekvés előtt, s két- vagy négy ités üveg használata után tökéletes gyógyulás következik be. A savanyu vagy zsiros ételek s igen erős italok élvezése elmellőztetvén, más egyéb különös életmód nem kívánatik.

Mayer G. A. W.,
gyáros Breszlauban és Bécsben.

Kapható: **HEINDLHOFER R.** kereskedésében Zomborban.

CLAYTON és SHUTTLEWORTH

gazdasági gépgyárosok.

Raktár: **BUDAPEST**, váczi körút.

Ajánlják valamennyi eddig létezett világtárlaton első jutalomdíjat nyert

gőzmozdonyaikat, fa-, szén- és szalma-tüzelésre berendezve, gőzcséplőgepeiket, biztosító (dobvéd) berendezéssel, továbbá

1-6 lovas járgány-cséplőgepeiket, tisztító és zsákoló szerkezettel, gabonatisztító-rostálót, boronálót, szénagyújtókat, fűkaszáló- és gabonarató-gépeiket, egyvasu úgy mint a híres szabadalmazott háromvasú elkéliket, valamint minden más egyéb gazdasági gépeiket a legjutányosabb árak mellett.
Képes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve megküldetnek. 20-9.

3683. sz.
V. 1880.

Pályázat.

3-2.

Alulírott jószágigazgatóság kerületében levő doroszlói erdőhivatalnál a fő erdési állomás megüresedvén, annak betöltésére ezennel pályázat nyitattik meg. Az állomás illetménye 800 frt fizetés, 41 ürméter tűzi fa, 8 hold termény föld, szabadlakás, 200 frt utazási és 500 frt ló és kocsis tartási állomány.

Pályázók felhivatnak, hogy az erdészeti szaktudományaik jó sikerrel végzéséről, a felsőbb erdészeti államvizsga letételéről, az erdő-kezelés és rendezésbeni jártasságáról, eddigi szolgálataikról, a megyében divó magyar és német nyelvűeknek szó és írásban tökéletes bírásáról, továbbá a szerb nyelvnek szóban ismeretekre szóló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1880. év augusztus 18. az alatt irt jószágigazgatósághoz be-terjesszék.

Zomborban, 1880. július 7-én.

M. kir. Jóságigazgatóság.

Könyviteli gyakornok kerestetik

a Cservenka- Ó-Uj-Szivaci takarékpénztár

SZIVACZI OSZTÁLYÁHOZ.

Ezen állást elnyerni óhajtó a magyar és német nyelvben jártas, egy kereskedelmi iskolát végzett egyének, folyamodványukat 1880. évi augusztus 15-éig a takarékpénztári igazgatósághoz **Szicacra** intézni sziveskedjenek. 2-2.

DEUTSCH ADOLF

2-2. Ó-Szivaci kereskedő ellen

A CSOD BÉSZÜNTETTETETT.

Zomborban, Bittermann Nándor könyvnyomdájából 1880.

Legújabb feltűnést okozó találmányok.

Szappan kivonat,

mely a szappant nélkülözhetővé teszi, csomagja 10 krajoárért, használati utasítás a csomagon létezik.

Keményítő fénymáz, (Stärke Glanz)

finom fehérneműeknél meglepő eredményt hoz létre. Csomagja 80 kr.

Patkány méreg

kitűnő irtószér. Csomagja 80 kr.

Büchler-féle kiváló finom

INDIAI CSEPP

FOGFÁJÁS ELLEN.

Egy üveg ára 70 kr.

Postai rendelvények pontosan teljesítettek.

JOANOVITS SZÁVA

3-1. kereskedő, Zombor, főutca, „Cittaonia” épület.

Ugyanott egy magtár is bérebe vehető.

3213.
kig. 1880.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye felső 1-ső járásához tartozó 3524 lelket számláló Bikity községében betöltendő orvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik. Ezen állomással járó javadalmazás következő: 1-ször évi készpénz fizetés . . . 500 frt. 2-ször látogatási díj a) nappal 20 kr. b) éjjel 30 kr.

Ezen állomás mellett köteles a megválasztott községi orvos egy a helyi szükségleteket kielégítő, kelőleg berendezett kézi gyógytárt felállítani.

Mely állomásra pályázni óhajtók a magyar, német és dalmát nyelv bírását kimutatni és az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. értelmében felszerelt folyamedványukat a választást megelőző napnak déli 12 órájáig ezen szolgabírói hivatalnál, — azontul pedig a választás megkezdése előtt a helyszínén benyújtani tartoznak.

A választás f. év szeptember 16-ik napjának reggeli 9 óráján Bikity község házánál fog megtartatni. Szántován 1880. július 19-én.

3-1.

Késmárky Béla,
szolgabíró.

Pályázat.

Csonopla községben magyar dalmát tannyelvű róm kath. kültéri 1-3 oszt. tanítói állomás üresedésbe jövén, sept. 19. pályázat hirdették következő javadalmazással: a) 400 frt o. é. b) 5 hold föld adóteherrel; c) szabad lakás, 2 szoba, konyha, kamra, istálló s hozzátartozó konyhakerttel.

A megválasztandó köteles leend a püspöki kar által kidolgozott tanterv szerint magyar és dalmát nyelven a mindennapi és ismétlő iskolában tanítani. A pályázók, illőleg felszerelt folyamedvényaikat a csonoplai iskolaszékre címezve a kerületi esperesnek Goldscharek József sztanisicsi plébánosnak nyújtják be. Sztanisics 1880. július 23-án.

*-1.

Goldscharek József,
ker. esp. és tanfelügyelő.

Árlejtési hirdetmény.

A nagytekintetű Bács-Bodrogh megyei alispán urnak folyó évi július hó 13-án 9920. ex. 1880. kig. szám alatti rendelete folytán engedélyezett Monostorszegh községben és pedig:

a) egy új tantermű községi népiskolának felépítése műszakilag felvett előleges költségvetés szerént 1855 frt 67 kr. és b) egy már eddig fennálló tanítói laknak kibővítésére 1123 frt 79 kr. összesen tehát 2979 frt 46 kr.

erejéig, ezennel pályázat nyitattik. Az árlejtés Monostorszegh község házánál folyó évi augusztus hó 1-ső napján délutáni 4 órakor nyilvánosan fog megtartatni. A feltételek és megállapított költségvetések a Monostorszegh község házánál megtekinthetők.

A pályázók az árlejtés megtartása előtt, fennebbi összegnek 5%-ját készpénzben vagy állampapírokkal letenni kötelesek, az árlejtés után a megtartón kívül — a többinek visszaadni fog, — ellenben a megtartó köteles készen 10%-ig a bánatpénzt kiegészíteni. Kelt Monostorszeghben 1880. évi július hó 21-én.

Kapetanovits János,
jegyző.

Baiázs Mihály,
bíró.

Magyar zelmén
s nincs
zetben
népre
kell é
rá irá
romlat
mányoz
kell a
hegyen
nie kell
madara
be kell
mezei
szóval
bolyong
dorol v
rája fő
költés
mert t
valódi
S
fel leh
kedvve
száira
a vilá
vagy k
juhász
megy
ekkor
az egé
tudja
F
meket
kiesiny
akar,
már h
anyját
termes
tik, s
öröme
mekel
éneklo
kedvve
van?
ha ne
mek é
S
nem já
sok ér
is az
mek k
még a
énekel
vagy
lés kö
vagy
torkát
késő é
B
kekre
oly én
ban ta
Felem
dalba
hány
lecsilla
jó tett
sejteln
menni.
marad
nélkül.
M
az ke
szeret
adása.
„Frou
A
zártk
gróf o
termész
reggeli
M
és szem
szokot
késztel
ereszke
ron. Ó
lódzott
nőnek
didereg
érkezett
Az éj s
nem ma
dett de
szavai
lek a s
A
nem tu
művész
dött ér
fűvölz
szás en
kik öt
fényes
póit és
végett
késő es

tolja; emellett belsőleg használva elősegíti az emésztést és a fehérnyeföldülését. Általa a vérnek sótartalma szaporodván, víztartalma ezzel arányban esőkken; így a test regresszív anyagának felszívása és kiválása lendül. Külsőleg — főnői hatásában — a konyhasó ingerlőleg hat a bőrre, tömcslyukait tágítja, kipárolgását és kiválasztását szaporítja s a fokozott anyagcsere folytán új friss véreket sebes képződését eszközöli. Legjobban észreveszi ezt az ember, ha figyelmesen vizsgálja a saját bőrét; ezen köleshímlőseire kiütések kezdenek már az 5-7-ik fürdő után mutatkozni, de néhány nap múlva elenyésznek s velük a vér általános alkatelemei kiválnak.

A fürdők, az ásványvizek vegyi alkotászeiből megmagyarázható bőringere folytán, 27° R. mellett már oly vértolulást okoznak a test körülete felé és a bőrműködést annyira fokozzák, hogy ily izgalom közönséges vízfürdőben 40°-nál alig jön létre; pedig tudni való, hogy ezen hőfok a testet kimerítené s így orvosilag nem is rendelhető.

A vérnek ezen gyors kifelé terelése egyedül az ily különleges hatására viendő vissza; ezen kívül keringése folytán a vérnek a vérdús belső szervek a vérgyülem alól felszabadulnak, a bőrnek mirigyszerveiben rohamos anyagcsere történik. Ezen huzamosan ismételt — hogy ugymondjam — vér-árpály folytán a vér kilúgoztatik, szerves alkotászei visszaképződnek, újalakulása erősen elősegítettik. Természetes, hogy ezen hatásnak intenzívítása az egyének természetétől, véralkatától s kivált attól van függővé téve, hogy megfelelő táplálkozás, pihenés, mozgás által mennyire segíti elő vagy hátráltatja azon vegy-folyamatot.

Világos ezen, bár laikus tollal, de megfoghatóan esetelt hatásokból az, hogy a halli gyógyfürdő minden olyan testi fogyatkozás ellen ajánlatos, amelynek eltiűntetésére hatványozott anyagcsere, vagyis vérjavítás a főfőltétel.

Ezért nem tudok elég ostorozó hangot találni azon hígeszűek ellen, akik tudatlan álszűgyenyűkben csak azért kerülnek Haltra, még ha orvos ajánlja is nekik, nehogy titkos betegség hírébe jőjjenek. A fürdő utolsó öt évi statistikája számokban igazolja, hogy a veleszületett betegségeket leszámítva, a fürdő vendégeknél 0.7 része nem az áttalott baj elöl keres itt üdülést.

A számos kiránduló hely felől ma még egyebet nem írhatok, mint hogy vetekednek egymással szépségben; magam még eddig nem láttam egyet se, mert nem mulatni jöttem ide. Ha vesebajom érezhetően mulni indul, természetes, hogy minden látnivalót végig fogok vizsgálni.

Ernst Haller.

Gleichenberg, július 20-án.

Délután 5 órakor indultam el a budai indóházba. A jármű gyorsan haladt, s csakhamar Székesfehérvárt is elhagytuk. Várpalota régi várával — mely Mátyás király kedves tartózkodási helye volt — a nap lenyugtató szép látványul szolgált. Fáradt testem nyugalmat kívánt, mit nyert is, miután a coupéban kényelmesen elhelyezkedhettem. Elszunyadtam, — s midőn felébredtem, a természet szépségeivel dusan megáldott vidéken haladtunk, a messzeség határain kéklettek a hegyek. Nagy örömmre hallottam a kocsi vezető kiáltását: „Feldbach.“ Kiszálltam, s postakocsin másfél óra alatt reggel 7 órakor Gleichenbergbe értem, mely Gráctól keletre 2 órányira fekszik.

Gleichenberg egy gyönyörű park; védő dombok patkó alakban veszik körül, s csak délnek nyílt. E

Istenben boldogult K. M., volt zombori polgár. Meghalt Élt évét. Áldás hamvainak!

Csakugyan meghalt az öreg, de vele számítása is; mert hálátlan fia hasonnevű lévén, kieszelte s meg is cselekedte, hogy:

— Dejszen! Ettől a keresztől alhatik az öreg! Nekem is épen az a nevem — jó lesz nekem; — és most valósággal ő nyugszik alatta.

A p . . . i kanász haragudván a tiszteletesre, hogy megvette rajta a léleküzét, minden reggel egész verset durrogott az ablaka alatt, úgy hogy egészen idegessé tette. A tiszteletes ismervén a boszuaillót, tudta, hogy tilalommal ki nem fog rajta; azért is azt mondta egy ily kínos alkalomból türtőztetett haraggal neki:

— Te Jancsi! En nagyon szeretek így ustorszó mellett szunyókálni, de nem kívánom téled ingyen. Ha minden reggel durrogsz itt az ablak alatt egy jó verset, csak billentsd meg a szélső ablak redőjét s mindig fogsz benne találni egy kupica jó szilva pálinkát.

El is jött a kanász másod-harmadnap hűségesen s rászolgált a toroköblítőre emberül, hogy majd bele hasadt a szegény papnak a füle hártájára. Negyednap-tól kezdve azonban akármilyen mérgesen kotoráztak Jancsi az ablakon, hírét se látta ott többé a pálinkának. Mikor már vagy négy napig ingyen durrogott s italt egyre nem talált, fölágaskodott benne az önértet s nagy haraggal mondta:

— Majd fityülsz én ingyen altatni a papot! És sohase durrogott többet a tiszteletes előtt.

Honvéd humor. A lugosi sátoortáborban egy apatini illetőségű V. zászlóaljbeli honvéd nyervén el a céllövészet pálmáját, a népszerű József főherceg megkérdezte:

— Szokott-e otthon is vadászni?

— Ugyan halász vagyok, de ha szerét tehetem, igenis, szoktam.

— És van vi lász engedélye?

— Az nincsen, hanem — csak úgy! csak úgy! . . .

dombokon és ezek lábainál csoportosulnak a gyógyfürdő villái, mindegyik kerttel körülvéve, s egymástól fáultetvények által elválasztva.

A fürdőhely legnevezetesebb pontja a kútesarnok; itt gyülekezik össze korán reggel a vendégek nagy tömege; kezében pohárral ki savót, ki gyógyvizet iszik. A kútesarnok mellett van a fürdőház; a fürdőszobák célszerűen berendezvék.

A fürdőhely közepén fekszik a gyógyház, a lehető legkényelmesebb berendezéssel. Földszinti termeiben kávéház és cukrászda, az első emeleten tánc terem, zongora-, társalgó- és olvasó terem van, mely utóbbiban körülbelül 100 különböző hirlap áll a látogatók rendelkezésére, azonkívül itt láthatók mindazon régiségek és találmányok, melyek a fürdőben ástak, a legkülönfélébb kőületek, melyek a közel levő kőbányában törtettek, mint fatörzsek, ágak, mogyorók, diók.

A gyógyház előtti szőnyegkert langyos estéken a zene hangjai mellett kedves sétahelyül szolgál a fürdővendégeknek.

A villák legszebbike a pompás folyondárral majdnem teljesen befuttatott gróf Wickenburg kastély; mögötte gyönyörű díszkert terül el, melyben egy pavillon van, a hol őskori megkövült fatörzsek, — a gleichenbergi kettős hegyek kőbányájából eredve — szemlére vannak kitéve.

Érdekes volt néhány év előtt egy villa építése alkalmával, a maga eredetiségében fentartott római kőkútüből felfedezése, melynek fenekén 100 római pénzdarab a Kr. sz. u. 14-284-ik évből, és 13 ép mogyoró volt.

A társas élet a legkedélyesebb szórakoztatásokról bőven van gondoskodva: kirándulások, tombola, táncestélyek, színház által.

Gleichenberg gyönyörű környékével a többi steierországi fürdő felett előnyvel bír. Minden szép napon látni a kiránduló bérkocsik egész sorát; a legmagasabb s legféltreosóbb kilátási pontok is felkerestetnek. A fürdőigazgatóság gondoskodása folytán a kirándulási pontok mindegyikén kávé, tejet és hideg ételeket kaphatni.

A környék legérdekesebb pontja a „szép kilátás“ — hoz vagy mint itt rendszerint hívják „Bauernhansel.“ Ide sziklaszorulaton keresztül s regényes hős erdei uton juthatni el. Főlséges a kilátás északnyugati Steierország, és Magyarországra. Számos helység, templom, kastély és vár felett a szem a legszebb körszemlét tarthatja. Keletnek látni egy-két kékelő dombot, a közeghi hegyeket s végre kezdődik a magyar síkság. Északkeletnek a magyarországi Rábavölgyre s a szt. Gotthardt templom tornyára esik tekintetünk.

Pompás kilátás nyílik az ernyőtől is. Ez köoszlopokon nyugvó ernyőalakú faállvány, hol vén cigány cithera hangjai mellett fogadja a vendégeket. Lennt a völgyben a regényes Gleichenberg, melynek egyes épületei, a fák lombjaitól félig meddig eltakarva, kedves képet szolgáltatnak; körös-körül a közép steieri hegyek és alperek, melyek északon egymás mellett húzódnak; kilátás van az u. n. „Schlossberg“ re is, melynek csúcán a gleichenbergi vár emelkedik, azután a „nyereg“ és „kis gleichenbergi“ hegyre, melynek elsején a most már korhadásnak indult boszorkánytölgy látható.

A táncestélyek a gyógyház tánctermében tartanak. Természetes, hogy a táncban igen kevesen vesznek részt; soknak az estélyen való megjelenés egészségügyi szempontból el van tiltva.

Cigány zene is van néha; átrándul majd a sárvári majd a szombathelyi cigánybanda. Néhány nap óta pedig Balogh József cimbalomművész van itt.

A fürdővendégeknek több mint fele magyar; itt van Dr. Kerkápoly Károly egyet. tanár, Beöthy Zolt, Pauli Richárd leányával Budapestről, gróf Ciráky János Lovasberényből, gróf Batthány Tivadár, Szűgyény Marich László fiával és leányával Csógorról, Fehérvári Gizella bárónő Budapestről, gróf Széchenyi Zala szt. Gróthról, Pallavicini Hippolyt ögróf, Ribáry Sándor minisiteri tanácsos és Török Pál superintendens Budapestről, és többen.

A vendégek névsora ez évadban meghaladja a 2600 at, a jelenleg itt tartózkodók pedig 1000 en felül tehetők, s még naponként meglepő nagy számmal érkeznek, hogy az ásványviz-savó és tejgyógymódban üdülésre találjanak.

Zányi Kálmán.

Bécs, 1880. jul. hó.

A bécsi ünnepek.

Bécs városa, a fényes, szemképrázató ünnepélyességeknek nagymestere újból kitétt magáért. A kifejtett imponans fény, pompa, méltó utódja volt 1879. ápril 24-nek a ragyogó Carousselnak, egy szóval Bécs újból felülmulta önmagát.

Két évig készült egy ünnepélyre, a két év letelt, és megszületett a német lövészegylet helyébe a császár protektorsága alatt alakult „egyesült osztrák lövészegylet“ meseszerű fényvel végbement zászlószentelési ünnepélye.

Az egész város virág és lobogó árban uszott, mindenütt élénkség, lázas izgatottság, és amugy is kiváncsi bécsi nép hát még a vidékről felrándult tömérdek idegen, alig győzte elvárni az ünnepély napját.

Az idegen vadászok 17-én érkeztek meg. Az indóháznál a bizottság tagjai a kiesődült kíváncsiak szünni nem akaró hochjai közt fogadák lelkes üdvözlő szavakkal.

A bevonulás az indóháztól katonai zeneszó mellett történt.

Másnap vette kez etét a menet felvonulása, a zászló beszentelése és a céllövés.

Már kora reggel nagy élénkség uralkodott a városban; valóságos népvándorlás tódult a Ring felé, melyen a menet menendő vala, nem törődve a nap forró sugaraival és a tikkasztó hőséggel: tántoríthatlanul megállták helyüket.

Ez alatt a Rudolf kaszárnyában a menet rendezése és felvonulása a „Schotten-Ring“-re zeneszó és trombita harsogás között vette kezdetét, példátlan rendben, — következőleg: 1. Egy osztály lovas rendőrség. 2. A tüzoltók zenekara. 3. A tüzoltók első zászlóalja. 4. A díszmenet tekintélyes elnöke Aigner József két bizottsági tag kíséretében, — lóháton. 5. Egy katonai zenekar. — Ezeket követte: Amerika, Belgium, Ejszaknémetország, Délnémetország, Angolország, Franciaország, Olaszország, Sveitz, Magyarorszag és Erdély vadászai.

Utánuk jöttek: Csehország, Bukovina, Dalmatia, Galicia, Istria, Karintia, Morva, Alsó és Felső-Ausztria, Salzburg, Slezia, Steyerország, Tirol — a tirol diákskoival — és a Voralhegy egyesült lövészei. Az egyesült lövészeket követte: a bécsi vadászok díszkocsija a közös zászlóval és a díszőrséggel; továbbá Bécs város polgármestere díszkocsiban és a központi bizottság képviselői hat díszkocsiban; bécsi lovas vadászok, jelmezes zenészek, a szabadságot bizottság összes tagjai.

A menetet befejezték a bécsi vadászok, célzók, in-tők és a tüzoltók 2., 3., 4. és 5-ik sz. zászlóaljai.

A menet hosszában 700 tüzoltó képezett sorfalat. Nem hiányoztak e menettől orvosok sem, felszerelve a szükséges eszközökkel és gyógyszerekkel.

Igen tarka, nem ritkán díszes, kies csoportot nyújtottak az egyes vadász-egyletek díszöltözeteikben. Legtöbb eredetiséget mutattak a tiroliak, így az amerikaiak sötét öltözetükben; a Fleunsvölgyiek vörös kabátjaikban. — A magyarok is nem hódolva a szokásos gyakran nagyon is túlzott zsinórozásnak, — csinosan mutatták be magukat — Nem egy gúnyos mosolyt csalt azonban a kíváncsiak ajkára egy „Magyarnak“ cylinder, frakk és felhadrágból álló toaletje, melyhez ugyan sehogysem illett a vállán hordott fegyver. Valóságos jelmez satyra! Hogy épen magyaron esett meg ily csúfság, nem egy gúnyos megjegyzésre szolgáltatott alkalmat.

Meglepő szép pompát fejtettek ki a díszkocsikon. Elsőnek ment a tirol, melyen a tirol hegyiségek hatalmas szikláival hűen vannak visszaadva, és gazdagon képviselve a fák, a pompás sziklarözsza és hegyiség egyéb floráival. — Nemesek ezek; de a tirol szellem, szabadságharcuk magasztos emlékei is valának azon reprezentálva. A megölt Hoffer zászlóját a 82 éves agg Halmknecht lengette a szikláról le; — könnyek tódultak szemébe, midőn e zászlót kezébe adták. Letéve arról egy „rongy“ darabot e szavakkal adta át. Dr. Sterzinger jegyző — szintén tirol vadász — „tartsd tiszteletben, atyád is harcolt e zászló alatt.“

A szikla tetején ült „Tirolie“ Dr. Sterzinger gyönyörű kedves leánya mint Tirol symboluma. Lelkesen is fogadták és egész virágos hullott felé, míg ő a meleg napsugarainak kitéve, epedő tekintettel köszönte meg a kiténtetést. Mögötte tyrol zerge vadászok fegyverekkel és vadászkeszkekkel foglaltak állást.

A tirol díszkocsi után jött a bécsi vadászok díszkocsija. A gyönyörű barokoi stíly óriási díszkocsival 30' hosszú és 24' magas díszaranyozással. — Művészi toll szükséges e műmunka leírásához, melyhez oly profán laicus mint magam is vagyok, — nem képes. Tizenhat szép fiatal leány volt azon csoportosítva Ausztria tartományainak nemzeti viseletében, — védvők „Ausztriától“ Kuhn asszonyság szép személyében; ki fejedelemszerűleg emelkedett ki a csoportból. —

Lassan indult a menet a Schotten-Ringről el 20 zenekar kíséretében, a nép öröm ujongása között, valódi virág eső alatt, mely minden magasabb helyről pazarul hullott alá, így érték a Ferenc József kaszárnya elé.

Az ez előtt elterülő nagy tágas térséget, óriási amphitheatrum-szerű tribüne foglalta el.

A díszter közepén a felséges uralkodó pár, kíséretének és vendégeinek sátorra közt, — kissé magasabb emelvényen építetett fel a tábori oltár, mely a legfokozottabb izlés netovábbja volt.

Egyszerűek valának azonban a fejedelmi sátorok. Az oldal és hátfalakat egyszerű vékony vásznon vonta be, alig elég védvél a nap sugaraival ellen. — A dalárdának nyílt és alacsony emelvény jutott csak az oltár előtt.

Egy negyed 11 órakor, vezetve a tüzoltói zenekar által, érkezett meg a menet a díszter elé.

Alig hogy e zászlóaljak a díszteren 5 oszlopban felállottak, (mintegy 8000 vadász) a díszkocsik és a tüzoltók a Ringen helyet foglaltak; harsanóhangok és a tribünéről-tribünére terjedő lelkes kiáltások jeleztek a felséges pár megérkezését, üdvözölve az összes zenekarok által eljátszott hymnussal.

Egyszerű kettősfogatú kocsin érkezett meg a császár és császárné.

Károly Lajos főherceg, mint az ünnepély protektora, salutálva a császárnak és kezét csókolva a császárnénak, rövid szavakban üdvözölte őket, felkérven együtt a felséges asszonyt az egyesült vadászegylet nevében, a zászlóanya szerepének átvételére.

Ezt követték az egyházi ceremóniák, végezve az agg Kutschker hercegprímás által, mely után a zászlószentelés a szokott szegbeveréssel, megkezdve a császári pár által, s a hercegprímás, főhercegek és rendek közreműködésével végezt ért. Következett még a rendező bizottság elnökének köszönő beszéde, a fejedelmi párhoz, az idegen vendégekhez és a hercegprímáshoz intézve, mire az öt negyed óráig tartó ceremonia hosszantartó „hoch“-ok, zeneszó és a Domini-